

Известни личности с дислексия

Тук може да прочетете за успели хора с дислексия.

□ Сали Гарднър: □ Дислексията □ не е увреждане – тя е дар □

Родена съм в Бирмингам, близо до Шоколадовата фабрика в Кентърбъри и израснах в Грейс Ин, Централен Лондон. Когато бях на пет, родителите ми (и двамата бяха адвокати) се разделиха и по-късно се развеدهа.

Толкова много неща се промениха от времето, когато бях ученичка, но неразбирането и противоречията по отношение на дислексията са все още често срещани.

В училище бях подложена на тормоз, защото бях различна от другите деца.

Бях аутсайдер - странно, мълчаливо дете, което не се вписваше сред другите. Имах проблеми със завързването на обувките, със закопчаването на дрехите и няхах никаква идея какво представлява комбинацията от буквите К-О-Т-К-А , ако учителката махнеше картинката. Чувах учителите да казват, че мозъкът ми е сито, а не гъба – губех информацията, вместо да я попивам. Живеех в собствения си свят – мечтател,

тийнейджър, на всичко отгоре дислексик; закръглено момиче в квадратна дупка, на което често му повтаряха, че ще е късметлия, ако усвои някакъв занаят, да не говорим за намиране на работа. Времето ми в училище беше трагикомедия. Това беше периодът на двуизмерните Джанет и Джон (герои в учебниците на първокласниците). Джанет и Джон бяха моя кошмар - схема за четене, от която не успях да се отърва и бях принуден да следвам чак до 11-годишна, като така и на стигнах отвъд „Джанет и Джон имаха топка“.

Ако не беше моето въображение, което ми позволяваше да погледна отвъд рамките на Джанет и Джон и тяхната топка, г-жа Бел щеше да се окаже права, че ще свърша като работничка в супермаркет, което би било катастрофа, защото по математика не бях по-добра отколкото по четене.

По онова време в училище не бяха и чували за дислексия. Всичко, което знаех, беше, че съм различна от останалите, което ме правеше глупава. Днес виждам как някой, много приличащ на Джон (онзи двуизмерният от моите учебници) съветва министъра относно неговата образователна политика, докато Джейн работи за Ofsted, наслаждавайки се на властта, която нейният отдел упражнява над учениците и учителите. И двамата (Джанет и Джон) са съгласни, че ученето наизуст (убиец на любознателния ум) е единственото решение. Да се сведе до минимум креативността, да се засипват малките нехранимайковци с тестове, тестове, тестове... докато всички те се превърнат в послушни овце.

В крайна сметка се озовах в училище за неприспособими деца, защото никое друго училище не ме искаше. Поставиха ми диагноза „Алексия“ (неспособност да се усвои четенето и писането поради проблем в мозъка). Бях в графата „необучаеми“. Но на 14 години, когато вече всички бяха загубили надежда, аз се научих да чета. Първата книга, която прочетох беше „Брулени Хълмове“ и след това никой не можеше да ме

спре. Майка ми каза, че ако получа пет оценки „О“ (O-level – Ordinary level), бих могла да постъпя в училище по изкуства и напук на моите учители, именно това и направих.

Завърших художественото училище Св. Мартин с отлична диплома и след това продължих в театъра към Нюкасълския Университет

,
където работих като
театрален
дизайнер

.
Едно от първите
шоута
върху което работих
беше

„Д
обрата жена”

от
Сечуан
на Бертолт
Брехт
, който се
прехвърли в
Royal
Court
Theatre

.
Изкарах 15 години в театъра, но се отказах от работата ми, като сценограф, защото осъзнах че дислексията ми пречи при изготвяне на технически планове. Вместо това се фокусирах върху костюмите.

По ирония на съдбата, когато се захванах с писателстването, предполагах, че дислексията ще бъде голяма пречка, но тя даде началото на нещо невероятно. Бях повече от благословена да срещна редакторката Джудит Елтон,, която изигра много важна роля по пътя ми към това да бъда писателка.

Дислексията не е увреждане – тя е дар. Това означава, че аз и много други хора с дислексия могат да възприемат света в картини, защото ние мислим в картини. Мога да създам с въображението си думи, да замразя образа, да го обиколя от всички страни, да го огледам, да го докосвам. Мога да прочета лицата на хората, картините, сградите, пейзажа и всичко останало във визуалния свят по-бързо от всеки от приятелите си не-дислексици. Аз рисувам с думите, те са моите цветове.

Хората не-дислексици често подлагат на изпитание моята дислексия – не вярват, че аз си пиша книгите или смятат, че някой друг ги пише от мое име. Много дислексици също се съмняват – Как го правиш? Изглежда някак невероятно един автор на книги да е с тежка форма на дислексия. Много от тях са били накарани да повярват, че няма смисъл да опитват да бъдат писатели, дори и ако са имали подобни желания. Тайната е да не слушаш какво говорят хората. Ако ги бях слушала никога нямаше да напиша и ред.

Аз мисля, че днес има нужда от повече публичност за успели хора с дислексия, които да се превърнат в модели за подражание и за децата, и за възрастните. Много от известните дислектици не са склонни да говорят открито за нея. Ричърд Брансън например никога не е признавал с гордост своята дислексия, нито Стив Джобс го е правил; [Кийра Найтли](#) е по-открита. Имам си и мои лични фаворити: [Франсис Скот Фицджералд](#), [Агата Кристи](#)

'
[Джон Ленън](#)

и

[Алберт Айнщайн](#)

– който казва: „Въображението е по-важно от знанията“. Това са хора, които, както аз казвам, са мислели „извън рамката“. Днес, когато не си представяме живота си без технологиите, когато светът е по-объркан отвсякога, когато нямаме време да спрем и да се огледаме, повече от когато и да било е необходимо да мислим „извън рамката“.

Силно вярвам, че дислексията е като кубчето на Рубик - отнема време да разбереш как да се справиш с него, но успееш ли един път, това е най-невероятната играчка, който можеш да имаш.

Проблемът с дислексията за много млади хора, към които се причислявам и аз, е, че тяхното самочувствие и самооценка е толкова увредена от негативното отношение на учителите и съучениците им, че трябва да имаш много силен характер, за да излезеш от образователната система с усмивка.

Луз Рело

Детството на Луз Рело е изпълнено с разочарования. В статия за daisy.org тя пише: „Макар да работех изключително упорито, резултатът винаги беше един и същ: лоши оценки, особено по езиците и разказвателните предмети.“ Тя описва един често повтарящ се сън, в който тя неочаквано получава „Отличен“ по всичко. Това било едновременно и приятно и кошмарно, защото се събуждала и попадала в реалността, където училището за нея било пълен провал. Но тя не се предава и късметът ѝ се усмивва. Тя е на 12 години, когато в училището започва работа нов учител, който предлага на Луз програма, разработена специално за деца с дислексия. В края на учебния срок бележникът е изпълнен с отлични оценки, а тя не вярва на случващото се.

Но това е само началото на нейните академични успехи. През 2013 г. Луз Рело е удостоена с Европейската награда за млад учен. Тази награда се дава на изявени докторанти. В детството си Луз не би и допуснала и в най-смелите си мечти, че един ден не само ще завърши университет, но ще учи докторантура, а още по-малко – че ще спечели такава престижна награда за своята работа в областта на интернет достъпността за хора с дислексия, каквато е самата тя.

Луз е докторант в Университета Помпеу Фабра в Барселона, с държавна стипендия от Каталуня, Испания. Разработката ѝ носи името *DysWebxia* и се базира на изследвания в областта както на лингвистиката, така и на компютърните технологии. Рело разглежда възможността за разработване на компютърни алгоритми, които да заместват думите, затрудняващи хората с дислексия с по-често употребявани синоними. В същото време тя анализира движението на погледа при четене, както и изражението на лицето, за да открие оптимален вариант за това как трябва да изглежда един уебсайт, за да бъде максимално достъпен за хората с дислексия. Нейната работа е първата, при която взаимодействието човек – компютър е използвано за задълбочено тестване на влиянието на елементите на уебдизайна върху представителна извадка на хора с дислексия от различни възрасти.

Луз споделя: „Нерядко се случва децата с дислексия да остават в сянка. За съжаление, в повечето случаи заключението, че някой е с дислексия е резултат от слабите му резултати в училище. Не трябва да е така... защото хората с дислексия са не по-малко интелигентни от останалите. Това, от което се нуждаят е правилен подход към текста. И текстовете в дигитален формат правят този подход възможен. Текстът може да бъде трансформиран така, че да стане по-лесен за четене и нашето изследване показва как това може да бъде направено.“

* * *

Франсоа-Огюст-Рене Роден

ФрансоаРодин, най-известен със статуята си "*Мислителят*", е роден през 1840 г. във Франция. Той е бил срамежливо, късогледо и изпитващо трудности в четенето и писането момче, но с голям интерес в областта на рисуването. Започва да взема уроци по рисуване на 10-годишна възраст. В школата *École Impériale de Dessin* - държавно училище по занаяти и изкуства, започва да работи с глина. Неговият учител открил, че Огюст е много даровит и обещаващ скулптор. Независимо че печели награда за рисуване и скулптура на 17 години, той не е приет в престижното

